

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto priložno 7 gl., za polu leta 3 gl. 50 kr., za četrt leta 1 gl. 75 kr. — Sama priložnost 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 4 kr. — Narodna, rekunselje in inšerate prejema Upravištvo, via Torrente, «Nova tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Torrente» «Nuova Tipografia» vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inšerate (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Aleluja!

Kako milodoneče mi zveni ta beseda na uho in kake občutke mi vzbuja v srcu, tega vam, dragi čitatelji, skoraj ne vem povedati. Tuja je sicer ta beseda, ki se od starodavnih časov rabi v sv. katoliške cerkvi, hebrejskega izvora, ki znači veselje, poveljčanje: »Poveljujte Gospoda!»

In vendar ta besedica, ki naznanja veselje in radost, vzbuja mi v srcu nekak mil, rekli bi žalosten čut. Da, tako je; veselje se meri po človekovem stanju. Ako je človekov notranji položaj vesel, ugoden, dela mu veselje vsaka radostna stvar ali prigodek; če pa njegovo dušno stanje ni nič kaj ugodno, če je namreč žalosten radi tega ali onega neveselčnega prigodka, ne gre mu k slasti vsako veselje, niti ga ne more vsakdo potolažiti in razvedriti.

Taki smo mi ljudje, ki lazimo po tej dolini solzal. Čestokrat veseli in polni radosti in zopet turobni in žalostni!

Ali sedaj ni časa razmisliti o naših notranjosti, niti delati posebnih dušeslovnih studij, s katerimi bi naše čitatelje gotovo dolgočasili. Aleluja! klic veselja, razlega naj se danes od ust do ust; veselje naj vlada na zemlji in mir!

Res, pravo veselje in mir naj bi vladal med nami; radovali naj bi se vsi in živeli v miru med seboj. Ali, kako pozorišče nam se prikaže, ko se ozremo po svetu in njegovih prebivalcih!

Vesolja ni, ker miru ni! miru ni, ker povsod vlada le zavist, protivnost, jeza in srd, sovraštvo, hudobija, napuh in nevera, ki razjeda človeštvo grud ter ga izpodkupa. Narod je naperjen proti narodu ter mu preti z pokončanjem, bratska ljubav narodov izpremenila se je v sovraštvo...

PODLISTEK.

Pogled na zvezdnato nebo.

(Predavanje g. šolsk. inšp. Sinkoviča v del. podp. inštvu).

Čestita gospod!

Ker je ravno post, izbral sem si za predmet današnjemu predavanju »zvezdnato nebo«, da vam vsaj nekoliko razjasnim pojem svetskega ali vesmirskega prostora in pa kakšna telesa se v tem prostoru premikajo.

Najprej mi je povedati, da oni modri obod nad nami ni iz česa trdnega, iz kake tvarine, temveč da je ves ta vesmirni prostor brez konca in kraja. Človek je prodrl se svojimi daljnogledi (teleskopi) daleč v vesmirne prostore, ter je prišel tu do oddaljenosti, ki štejejo milijone in milijone kilometrov; a vendar je ves ta svet, katera ga more človek dosegati, le komaj jedna mala mala kapljica v brezskrajnem morju neizmernosti.

V pogledu v vesmirne prostore spozna še le človek, ki tako rad glavo po konci vzdiguje in se drži, kakor bi on vsemu svetu zapovedoval, kako majhena stvarica da je, — da je le nekaj malo več nego nič.

Poglejmo enkrat v jasni in vedri noči na temno modro nebo, takoj vidimo razun

ali kaj naj bi dalje opisoval? Vsaj vsakdo poreče, da vse to je prečno, da v istini ni tako, da on ljubi svojega brata, kakor je njegov ded ljubil svojega, da on je pravičen drugim narodnostim ter da nikomur ne želi pogube!

Rečem pa, da so taki poštenjaki redko sejani in, da je morda njegov brat, ki črti njega ter mu dobro se slabim povračuje.

Kar se godi med posamezniki, godi se tudi med množico, med narodi; sovraštvo in le sovraštvo vidiš tu. Nikder pravega, iskrenega veselja, nikder prave zadovoljnosti; med narodi vlada ponajveč slab pregovor: (ako ga tako smemo zvati) dobro s hudim, slabo s hujšim. Od kod pa prihaja, da nikder ni pravega iskrenega veselja? Od tod, da se ponajveč narodi ravna po gornjem slabem reku. Nemec sovraži iz vse svoje duše mirnega Slovana; Lah bi nas vtopil rad kakor mušico v žlici vode, ali pa naredil svoje sužnje.

In Slovan? On le mirno od strani gleda, kako mu trga sovražni tujec posamezne ude iz života, kako mu spriduje sine, kako jim pretvarja slovansko v izdajalstvo kri.

Mi vstajamo! slišim glas od nekod, vstajamo iz dolzega spanja, ki je tlačilo naše prednike, iščemo otresti težke okove tujstva:

Proč verige, proč okovi,
Nej nas tujstvo zapusti,
Mi smo Slavini sinovi,
Ne trpimo sužnosti!

Mili glas zvonov spominja nas danes vstajenja Sinu božjega, veseli Aleluja napolnjuje nam srce z radostjo; ozelenela spomlad, senčuri gozdek, nežna livada, krita z prelepim zelenim prtom, kliče nas iz spanja k zavednosti, k vstajenju. Ne bomo li poslušali notranjega glasu, ki nas vabi k zavesti? Ne napolnjuje li tudi tebe

množih zvezd tudi neko meglovito progo, koja se vleče v krogu prek celega neba. Pravimo jej *meglenica* ali *rimska cesta*. Kadar pogledamo z dobrimi daljnogledi v to belo meglo, pokaže se nam, da jo sestavljajo brezštevilne majhne zvezdice. Zaradi njihove neizmerne oddaljenosti dozdevajo se nam le kot neka svetla megla. Ali ne samo v rimski cesti, temveč tudi zunaj iste našli so z daljnogledi sila veliko po nebu razsutih takih *meglenic*. Sam Herschel, glasoviti astronom, našel jih je 2500. Največ del teh meglenic se razdeli skozi daljnogled v neštene zvezdice. Ali našli so tudi takih, katere se vidijo tudi skozi najboljše daljnogled le samo meglenaste. In te meglenice so istinito le iz same meglenaste tvarine; tukaj se tvarina še ni razločila v posamezne zvezdice.

Herschel je bil prvi, ki je mislil, da so vse zvezde postale iz take meglenaste tvarine. Megla se je vedno bolj in bolj zgoščevala in se pretvarjala v posamezne zvezde. Tako vidimo danes vse mogočne prehode iz nerazločene meglenaste tvarine do posameznih zgoščenih zvezd. Reči moramo, da se še pred našimi očmi neprestano ustvarjajo posamezne zvezde in svetovi.

Po Herschelu je začel *Laplace* trditi, da je naše sonce se zemljo in drugi planeti, ki se okoli solca sučejo, postalo iz take meglenaste tvarine, ki se je vedno bolj zgoščevala in sukala, in ta trditel se danes občno veruje.

ta mili zvonov glas in prijetna narava z milimi čutili?

Aleluja! čas je vstajenja, predrami naj te ta glas iz tvojega spanja; poglej okolo sebe, kako je sovražnik, ko si ti spal, nasejal ljulike na tvoje polje; ogreje naj te gorki čut domoljublja. Poglej svoj narod, kako je zapal sovražniku v pest, kako ga on habi, tebi odtuja, tvojo krv v izdajalstvo pretvarja!

In uprav ta čut mi greni nekoliko veselje, ko zaslišim veseli vsklik Aleluja — mislim namreč na mili mi rod, kako zaničevan, kako v tla teptan, kako potujčevan od sovražnega tujca ali celo izdajalskega sorojaka!

In kde je ljubezen, ona tako opevana in povzdigovana ljubezen? Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe — pravi *Odrešenik*. Narod bi moral ljubiti svoj bližnji narod in ne ga zatirati, pokončevati.

Ljubezen, mejusobna ljubezen je z sveta izginola, od kar se je začel boj za obstanek, boj za ohranjenje lastnega jezika, ki je vsacemu najljubša dragost, boj za ohranitev lastne narodnosti. Oh, da bi bili vsi na svoj rod enako ponosni, da bi se nikdo svojega naroda ne sramoval — potem bi tudi sovražstva ne bilo med narodnostmi, kajti vsakdo bi čislal v prvi vrsti svoj rod in ne zatiral drugoga, ker naletel bi pri poskusu na trdo steno, na ponos!

Tudi ljubezen bi združevala tedaj narode in ne videlo bi se toliko izdajalcev, strahopetnežev in nezavednih bojazlivcev, kojim prva skrb je lastni trebuh, narodnost pa puhla beseda. Tedaj bi gotovo ne bilo onih nevednih sinov našega rodu, ki se sovražniku prodajajo, zatajivši sladko majko Slavo in onečativši domovino svojo. Tem bolj bi se tedaj vzradovali vselega glasu Aleluja! vstal je Sin

božji iz groba, odrešil je človeški rod od greha, ali vstali smo uže davno tudi mi, zavedamo se lastnega jezika; iskra gorke domoljubnosti nam tli v srcu in ponosni smo na svoj narod, čeprav je majhen in skromen!

»Srd vzbuja boje, ljubezen pa vse pregreške pokriva« Preg. 10. 12. Ta svetopisemski rek vidi se obistinjen osobito v sedanjih časih; ljubezen se je umaknola srdu in sovražstvu in od tod boj! boj za narodnost, boj za obstoj. Človeško življenje je valovito in nemirno, vedno mora človek stati na braniku, da se mu ne odvzamejo domoljubni čuti, koje goji v srcu; vedno mora gledati in podučevati nevednejšega sorojaka, da ga sovražnik ne premami ter ga na svojo stran ne zvabi.

Žalibog, da se dosedaj ni vedno tako godilo, da se vedno naši omikanejši krogi niso zadosti brigali za nevednejši del našega ljudstva, koje po tem takem ni moglo priti do spoznanja svojih pravic niti ni vedelo, koliko treba ceniti svoj jezik in običaje. —

Naprej tedaj! zbudimo se i mi z oživel naravo, podučujmo in svetujmo, delajmo v prosep naroda, v njegovo izobrazbo, poskušajmo ga voditi k zavednosti in ponosu ter ne dopuščajmo, da se nam po tujcih kviri in odtuja! Res, da, trnjeva je ta pot; mnogo je pravemu rodoljubi trpeti v tem boju, ker nasproti mu stoji sovražna sila, ki z bistrim očesom pazi na vsak njegov migljaj; delati mu je z besedo in svetom, boriti mu se z razdraženim in škodoželjnim sovražnikom in večkrat celo spoznati grenak izid svojega potezanja — žeti namreč slab pridelek od svojega trudapolnega sejanja.

Vse to pa naj nas ne vstraši, ampak žrtvujemo se domovini dragej; in čeprav naše besede in trud morda

petega in šestega reda. Jednako svetle pa niso radi tega, ker niso vse jednako oddaljene od nas in ker so razne velikosti. Bližne in več zvezde se gotovo bolj svete, kakor bolj oddaljene in manjše. Razun tega je pa tudi zvezdic, ki svojo svetlobo menjajo, ki se enkrat bolj svete, drugokrat manj. Takih zvezd poznamo danes do 30.

Astronomi misle, da so vse te zvezde tako ohlajene, da ne morejo več tako močno svetiti in le še včas se malo bolj razžare, kakor pojemajo ogenj. Gotovo je, da se enkrat te zvezde popolnoma ohladijo in svojo svetlobo popolnoma izgube. Gotovo je tudi, da je takih ugasnenih zvezd uže danes vse polno v vesirnem prostoru; ali kedo jih more videti, ker nimajo svetlobe.

Da si vstvarimo vsaj neko približno podobo o neizmernosti vesirnega prostora, pogledajmo si nekoliko števil, ki nam kažejo, kako so oddaljene posamezne zvezde od naše zemlje.

Samo sonce je od naše zemlje nad 20 milijonov milj ali 153 milijonov kilometrov oddaljeno. Svetloba prehodi v eni sekundi 41.000 milj ali 300.000 kilometrov, a sonce je od zemlje tako oddaljeno, da potrebuje svetloba od solca do nas okoli 8 minut.

Krogla iz topa ali kanona potrebovala bi za to pot 13 let in železniški vlak 440 let.

padejo mej trnje — nekoliko sadu vendar le obrode in nam ostane zavest, da smo delovali za sveto stvar, domovini v slavo in prospeh!

Osobito nam, tukaj na mejah požrežnih Lahonov, boriti se nam je proti silnemu tujcu in vedriti in dramiti naše slovenske sorojake, naj se ne dajo premetiti in naj ne zataje svojega naroda, prodajajoč se nemirnemu in škodoželjnému sovražniku.

Dosti je še ledine za izoranje, premnogo je tu na laških mejah naših sorojakov, ki se lastnega rodu ne zavedajo ter delajo kakor tujec hoče; mirno trpe, kako se jim skozi vrata in skozi okna laščina v domačo hišo sili, mirno gledajo in trpe kako grozno ti njih nasprotniki nad njimi vladajo ter so jim pokorni, ustrezajoč jim v vsakej reči, celo v pokončevanju slovenskega rodu — tem naj bi napočil dan vesele Aleluje, dan vstajenja iz nezavednosti; spomnili naj bi se svojega rodu ter jeli za-nj delovati!

Pridi odrešenik in reši tudi nas v lahonskih sponah živeče Primorce, reši slovenske Trižčane od težečega magistrata, in napočij naj i nam dan veselja, ko zadobimo izpolnenje težko pričakovanih pravic ter bomo gospodari v lastnej hiši. V to pa Bog pomozil!

Ljubomir.

Govor

g. poslanca dr. Vitezica v 43. seji državnega zbora dne 3. aprila pri razpravi o nastavkih naučnega ministerstva.

Dovoljujem si kratkih opazek k prasanju, ki-ro je stavilo 57 poslancev od leve strani potom interpelacije v seji 31. marca do nj. ekselence gospoda ministerskega predsednika. Prasanje se je glasilo takle:

1. V katerem prejšnjem časi se je po njegovem mnenju v Avstriji germanizovalo?

2. Ktere postavne ustave po mislih gospoda ministerskega predsednika od nek-daj niso bile izvršene in še tudi do sedaj niso?

Moram staviti to kratko opomnico na tem mestu, ker imam to interpelacijo za izziv (provokacijo) do nas Slovanov. Gospodje, ki so stavili to interpelacijo, oni se mi zde, kakor da bi bili od časa absolutizma trdo spali. Ali gospodje ne vidijo, kar se godi okolo njih? Gospodje mislijo, da druge varajo, a sami so prevarjeni. Ali mar mislijo gospodje, da so sami narodno čustvo v zakup vzeli in za-se obdržali in da se drugi narod ne smejo ogreti pri istem plamenu? Beseda »nur deutsch« (zgodj nemško) je prav tako smešna, kakor slovo: »n x deutsch« (nič nemškega), ker to je le posledica onega, ko bi ne bil prvi »nur deutsch« naprej stopal, tudi drugi »n x deutsch« ne bi bil prišel za njim. (Prav istinito! na desni.)

Kar se prvega vprašanja tiče, jaz bi gospodu ministerskemu predsedniku podal gradiva na kupe, kar zadeva moje ožje domovino v Istri.

Kar pa se tiče drugega prasanja, podam v govoru dovolj snovi, katero

Najbliža nam zvezda stalnica je 4 bilijone milj ali 30 bilijonov kilometrov, t. j. 200.000krat to oddaljena od naše zemlje, kakor zemlja od sonca. Da pride svetloba od te zvezde do nas, potrebuje nad 3 leta časa.

Ker govorim tukaj o milijonih in bilijonih, pogledimo si nekoliko tudi ta številca. Ako bi človek vsako minuto do 100 naštel, ako bi štel noč in dan neprenehoma, potreboval bi 7 dni, da pride do 1 milijona. Francozi so plačali Nemcem vojne odškodnine 5 milijard, t. j. 5000 milijonov. Te prešteti, trebalo bi 95 let; in preden bi kedo naštel do bilijona, moral bi šteti noč in dan 20.000 let.

Drugega najbližja zvezda stalnica je 600.000krat tako daleč od nas, kakor sonce od zemlje, t. j. 90 bilijonov kilometrov, a svetloba od nje do nas potrebuje okoli 10 let.

Od polne zvezde pa do zemlje potrebuje svetloba 33 let.

Pa te oddaljenosti so še majhne. Da pride svetloba od rimske ceste do nas, potrebuje 5000 let, in od najmanjših zvezd pa do 9000 in več let.

Taka številca, take daljine si človeški um ne more misliti in vendar stavi po vsej pravici še prasanje: ali je morebiti tam konec sveta? — Ne! tam je še prostor napolnjen z svetovi tja v neskončnost, katere si ne moremo predstaviti.

(Dalje prih.)

bode mogel porabiti gospod ministerski predsednik kot cenjeno stvar. Vendar z ozirom na opomni, kateri nam je došel po prečastnem gospodu predsedniku, da se imamo strogo držati stvari, navedem, kar se tiče germanizacije, le jeden sam zgled iz moje ožje domovine. Istra ima 284.154 prebivalcev, med temi 4779 Nemcev, to je 1,68 odstotkov, in ti Nemci imajo gimnazijo v Pazinu in spodnjo realno v Pulju. (Kilei na levi: Državni jezik!)

O tem se bode še sodilo, ni še sojeno in kakor upam, tudi do tega ne pride (Kilei na levi: Oho!) — V Istri je 121.732 Hrvatov in 43.000 Slovencev, obeh skupaj 57.98 odstotkov Slovanov. To je skoraj tri petine vseh prebivalcev, in ali veste, gospoda moja, koliko imajo srednjih šol? Prav nobene! (Dr. Weitlof: To je naravno!) No lepo je to, to je vaše pravo čustvo, to je vaša liberalnost, in toraj hočete, da se pogajamo in pogodimo? (Dr. Sturm: Toraj germanizuje sedanja sistema?) Kaj pak, to je le preveč resnično. Žalibog, da moram to pritrditi, da je temu kriva tudi sedanja vlada. Ostajam pri teh zgledih; kakor mislim, je zadosti, ako dokazujem, da se v Istri zelo ponemčuje, in na prasanje, kdaj je bila vpeljana ta sistema, lahko odgovori gospod ministerski predsednik iz aktov.

Sedaj bi pa rad nekaj besedi povedal gospodom, ki so ravno kar pred mano govorili.

G. poslanec Burgstaller je govoril o »narodnih učilnicah«, a je tudi ljudsko šolo vmes jemal. Kar se tiče njegovih izjav, da mora učni jezik v ljudski šoli biti materni jezik, temu tudi jaz popolnoma pri-trjujem, ker to je pedagogično načelo, ki je neizogibno potrebno in ne bi verjeli, da more to drugače biti. V tem oziru se zlagam tudi z izjavami mojega neposrednega govornika, poslanca pl. Malfatti ja.

Kar pa obžalujem pri izjavah g. poslanca pl. Burgstallerja je to, da je govoril le za Italijane in taistega Slovencev ni privoščil. Kakor močno se držim prvega načela, vendar bi svetoval gospodom, naj bi priporočevali svojim sorojakom v Istri, da bi se tega držali, naj bode učni jezik materin jezik. A žalibog, da iste napake, kakor v govoru dokazem, ktere imenovani gospodje očitajo Nemcem, delajo v Istri njih sorojaki, Italijani. (Burgstaller: Ni res!) Prosim pozneje me popravljajte, ako ste drugzga mnenja, sedaj me pa pustite, naj govorim.

V Trstu je, kar se notranjega mesta tiče, 12.817 Slovencev in 51.595 Italijanov, in kakor rečeno, nje tam ni jedne šole s slovenskim učnim jezikom. V okolici Trsta je 10.634 Slovencev in le 687 Italijanov, to je vendar naravno, da so tam ljudske šole z slovenskim učnim jezikom. Ko bi to tajili, ne vem, kaj bi še potem mogel povedati.

Pridem do stvari same, namreč do ljudske šole, in sicer v moji ožji domovini v Istri. Kakor sem že poprej navedel, mislim jaz, naj se v dobro osnovane ljudske šole vpelje materni jezik za učni jezik.

To je načelo, v katerem bi nihče ne mislil, da v 19. stoletju kdo more dvomiti nad njim. Saj je že Komenski pred poltretjim stoletjem v svojem delu: »Didactica magna« rekel takole:

»Ko bi kdo hotel podučevati ktere-gakoli v tujem jeziku, preden domačega ne zna, je toliko, kakor da bi učil sina jahati, preden more hoditi!«

To se je že izreklo pred poltretjim stoletjem in vendar je v Avstriji vse drugače.

V Avstriji so v novejšem časi izrekli načelo, da mora volja starišev razsoditi, kak učni jezik se ima obrabiti. Jasnno je vendar, da se na tak način oškoduje ves kulturni razvoj in da se hoče le raznarodovati.

Ta pogubljiva, npravnost kvareča sistema ni le nepedagogična, marveč je tudi v nasprotju z državno šolsko postavo dne 14. maja 1869. §. 6. te postavbe se glasi: »O učnem jeziku in podučevanju v drugem deželnem jeziku razsodijo zaslišavši tisti, ki šolo vzdržujejo, v mejah po postavi določenih, deželni šolski svet.« V ti postavi se ne govori, da bi se stariši imeli zaslišati. Ako bode volja starišev merodajna, kar se tiče izvolitve učnega jezika, bi morala tudi določevati, kedar se vpraša, ali se imajo sploh otroci pošiljati v šolo. Učni jezik je poglavitni pogoj, oživlja podučevanja in vzgoje, in ker je Avstriji splošno zapovedano šolanje, je tudi naravno, da starišev zaradi tega ne poprašujejo. A imeli bi doslednji biti, niti stariše vprašati, kedar gre za učni jezik, ker ljudje niso povsod podučeni toliko, da bi volili to, kar je najboljšo za njih otroke.

V navedenem paragrafu je rečeno, da ima deželni šolski svet po zaslišanju faktorjev, ki vzdržujejo šolo, določiti o tem.

Kakor bodem kazal v svojem govoru, so prašali v jednom slučaju obično — bilo je to v Lovrani — občina in deželni šolski svet sta bila zoper to, da bi so šola razdvojila in sta hotela za učni jezik imeti hrvaški. A vendar je ministerstvo bilo zoper to.

Tako postopanje je očitno zoper postavno določbo. Kajti po členu XIX. ima vsak pravico, da varuje in goji narodnost

in jezik. A sistema tukaj sprejeta je tudi zoper §. 1. imenovane šolske postavbe, ki pravi: »Ljudska šola ima nalog vzgojevati otroke npravnno-verski, razvijati njih duševno delavnost, podati jim v daljno izobraženje vednosti za življenje potrebnih in staviti podlago, da se vzgoje v vrle ljudi in koristne državljane v občinstvu.« Da otroci, ki se podučujejo v jeziku njim nerazumljivem, tega smotra ne morejo doseči, je pač jasno, marveč razvijanje in izobraženje nastopi rakovo pot. Imenovana šolska sistema je pa tudi v nasprotju s §. 51. šolskega in učnega reda dne 20. avgusta 1870., ta paragraf se glasi: »Smoter jezikoslovnemu poduku je pravilno razumevanje, kar se pripoveduje v materinem jeziku, zmožnost izraževati se ustmeno in pismeno točno in gladko, zmožnost brati z izrazom tiskano in pisano točno in natančno razumevati berila po svoji vsebini in po sestavi posameznih delov. Pri tem naj se zbistri opozornost, pojasnjujejo misli in vtrdi spomin.«

Ako se podučuje v nerazumljivem jeziku, kakor je to po občinah v Istri z nemešanmi prebivalstvom, tako ne more govorjenja biti o natančnem razumevanju beril, o bistrenji opazovalnosti in pojasnovanju misli.

A za me ne govoré le same te določbe postav, lahko tudi navedem razsodbe državnega sodišča, ki govore zoper ta načela.

Državno sodišče je šestokrat razsodilo, da oportuni vzroki ne morejo opraviti osnovnih in državnih postav.

Dvoje občin na spodnjem Avstrijskem se je obrnilo do ministerstva zoper to določbo, da bi se v njih krajih vpeljala nemška ljudska šola. Ministerstvo je to pritožbo odvrnilo vtemeljevaje, da bi znanje nemškega jezika v teh krajih bilo zelo koristno. Občine ste se obrnile do državnega sodišča, katero je potem v dveh razsodbah, od 15. aprila 1877 in 20. junija 1881, to ravnanje imenovalo nepostavnim in razsodilo, da XIX. državne osnovne postavbe, §. 1. državne osnovne postavbe, in §. 51 šolskega in učnega reda ne oportunisto, ne koristnost ne odpravi in niti ne razveljavi.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Nadvojvoda Albrecht prve dni meseca maja odpotuje v Bosno in Hcegovino, kder ogleda vojaštvo. 7. maja odpotuje iz Dubrovnika v Trebinje, in od tod skoz Bilek, Stolac, Mostar in Konjico v Sarajevo, kamor dospe 15. maja. 17. pa odpotuje skoz Gorazdo v Fočo in od tod se vrne v Gorazdo in obišče Višegrad in Rogatico, od tod pa se napoti zopet v Sarajevo, kamor dospe 22. maja. Od tod odpotuje 25. maja v Travnik, Zenico, Dolni Tuzlo, Brčko, Gradiško in Banjaluko ter se vrne skoz Novi in Zagreb na Dunaj.

V državnem zboru za leto 1886. sprejeti finančni zakon je cesar uže potrdil.

Za novega deželnega namestnika na Dalmatinskem je imenovan general Blažeković: dalmatinski poslanci so s to volitvijo popolnoma zadovoljni. Blažeković je po rodu Hrvat iz vojaške granice, ima 50 let, bil je načelnik generalnega staba pod Rodičem ter mu je Dalmacija, po kateri je mnogokrat popotoval, popolnoma znana.

Na Dunaju bode od 15. do 19. junija t. l. pod pokroviteljstvom prestolnika Rudolfa mejnarodni kongres za vožnje v zaprtih vodah. Poročevalci bodo nemški, francoski, belgiški in avstrijski strokovnjaki.

Vnanje dežele.

Iz Belega grada se 21. t. m. poroča v »Polit. Corresp.«, da se je mej liberalci in radikalcu napravil nek porazum in da se vsled tega radikalna stranka razcepi. V Belem gradu ste se obe stranki porazumeli, radikalcu na deželi pa o tej stvari nečejo nič vedeti. Program ima 15 točk glede notranje in zunanje politike in predrugačbe ustave. Ristič je program prvi podpisal.

Mej Grško in Turško je vojna skoraj neizogibljiva. Obe vojski ste se uže tako približali, da si gledati v oči. Odlaganje je težko, umikanje skoraj nemogoče, troškov za vojsko pa nobena teh držav dolgo ne bo mogla nositi. Grška se ne umakne, ako je velevlasti ne prisilijo, to pa se težko zgodi, ker velevlasti sami, kakor se vidi, o tej stvari niso edinih misli. Francoska

vlada neče rabiti sile, ker se to ne ujema s značajem republike; pa tudi ruska politika ni jasna, morebiti Rusija celo želi, da pride zopet v tok vshodnje prasanje, kar bi njej utegnolo več koristiti, nego škoditi. Brez Francoske in Rusije pa se z Grki in Turki ne da nič opraviti. Utegnemo tedaj k malu po velikonočnih praznikih dočakati razpor mej Turki in Grki. Če tudi vsa znamenja kaže, da Grki podležejo, vendar je mogoče tudi nasprotno, ker vojna sreča je silno opotočna. Iz tega razpora pa prav lahko nastane vesoljno gibanje na Balkanu, tako celo, da konečno reši vshodnje prasanje, a brez hudih bojov se to ne zgodi.

Po poslednjih vestih namerjajo velevlasti zahtevati od grške vlade, da v osmih dneh vojsko razpusti. Ako bi grška vlada to zahtevanje odbila, naj poslanci zapuste Atene ter naj se vkrcajo na vojne ladije, ki bi potem zaprle grška pristanišča. — Grški vojni minister se je vrnil iz Tesalije ter je neki jako zadovoljen z vojaki, ki so navdušeni za vojno, imajo dobro hrano in so dobro opravljeni i nastanjeni. Sklenolo se je na meji napraviti štiri tabore. Grške in turške sprednje straže so pri Tirnovi 22. t. m. uže streljale, ali ranjen ni bil nobeden.

Iz Carigrada se poroča, da sta 21. t. m. Nelidov in ruski zastopnik na grškem dvoru iz Carigrada odpotovala v Livadijo k ruskemu carju. Šakir paša pa je odpotoval v Sredec s fermanom, ki imenuje bolgarskega kneza glavnim guvernerjem vshodnje Rumelije.

Na Angleškem dela Gladstonova irska ustava silno preglavico vladi, ker je razburjenost mej angleškimi velikaši strašno velika, kar pa tudi drugače ne more biti, ker angleškim milijonarjem, ki imajo posestva na Irskem, preti zguba; poleg vsega tega pa so še pomislili zoper to ustavo mej vplivnimi državniki in osobami, ki vplivajo na krono. Prasanje je tedaj, ali Gladstone prodre v državnem zboru z ustavo, in če se mu to ne posreči, kaj potem? Toliko je uže zdaj gotovo, da pad Gladstonov ne bi več spravi konservativcev na vladno krmilo. Oni so premalo računali z duhom časa, premalo se ozirali na občna zahtevanja, zato pa tudi niso več zmožni voditi državnih vajetov. Angleška vlada pa je tudi dobila poročila, da na Irskem vstane splošen upor, ako bi angleški parlament irsko ustavo zavrgel; v ta namen je narodna stranka na Irskem in v Ameriki vse potrebno pripravila.

Iz Kahire se poroča, da je Angleška sprejela egiptovske vlade predlog, naj se v Vadi Halfo pošlje angleški poslanec, ki se bo v imenu egiptovskega kralja dogovarjal z uporniki zastran miru.

DOPISI.

Opčtne 23. aprila. (Izv. dop.) V hotelu na vrhu smo te dni videli razne ljudi; in tudi take, kateri so proti volitvi Danela delali; so li morda Jurja vezali? Jutro bode sv. Jurij, kateri je letos v resnici ves v zelenji in v hotelu imajo prav, da praznujejo. Ali praznovanja je v časih tudi preveč; tako ga je bilo tudi na dan, ko je bil g. Žan Danel izvoljen; Miha Skurč, delalec pri Danelih, ga je najbrže preveč srkal in v entuzijazmu si je mislil tisti večer: Moji gospodari so zdaj nad vsako postavo. Kakor napuhneni angelci, tudi on ni trpel, da bi mu kedo kaj ugovarjal. Vodnik žandarjev pa ga je posvaril, ker je preveč razsajal, ali Skurč se ni dal krotiti, ampak se je žandarju ustavil in mu nekda vzel puško, pa se pri tistih prilikah tudi porezal. Ali nek Hrvat in se je za žandarja potegnil in mu v družbi se žandarjem zopet puško izpulil. Previdni žandar ni hotel tisti večer prijeti podzelenega razsajalca, da ne zbudi kake rabuke mej norenjem nekaterih; ali drugi dan je prišla patrola po Skurčeta in ga gnala lepo v Trst v lukno. Gosp. Daneli so hoteli nekda poskusiti svoje avtoriteto tudi nad žandarji, češ, naj puste Skurčeta doma; ali žandarmi so tem gospodom odgovorili, da poslanec leško govori v mestnej dvorani, ali da oblastiljam in njih organom, še manj pa vojaškim orožnikom nema nič ukazati, ne učiti jih. Nič ni pomagalo, Skurč je moral iti.

Na večer volitve se je tudi druga nesreča zgodila; razbili so neke flaškone vina; potem so kres netili in zdaj bodo morali plačati kazen, ako pri magistratu še velja postava za vse jeinaka. Sploh

sami neredi in nesreče; kaj pa bo še? V časih mešetarji vse pokvarijo, tako je z našim Lojzkom, kateri je več škodoval nego koristil — bratu.

12 Devina 20. aprila. (Vandranje in samomor.) Srečni se moramo čislati, da je mila naša domovina v naročju mogočne Avstrije, če tudi vlada v sedanjih časih mej nami marsikdaj beda i pomajkanje, vendar vidimo, ako se ozremo čez mejo, da je mnogo hujše pri naših sosedih Lahih. Ne bi veroval, da se nisem sam prepričal, koliko teh trpinov vsak dan peš i po železnici v našo Avstrijo privandru, in ako jih vprašaš, kaj gredo iskat, odgovorijo ti: „un toco di pane“. Oj kako slabo mora res za te laške trpine v njih domovini biti!

V saboto 17. t. m. so izveleli iz morja pri tukajšnji graščini truplo 24letnega Mihela K. rojenega v Števerjanu pri Gorici, bil je uže 3 dni v morju, n-jeden ni vedel, kam je prišel. Obupani mladenič je služil v tukajšnji graščini za družega kočijaža. Vsak, ki ga je poznal, hvali njegovo po vsem lepo vedenje, celo pripoveduje neka žena, da ga je videla ovi večer, ko si je življenje vzel, pozno v noči pred cerkvijo molečega.

Vzrok, kateri je mladeniča valovom izročil, ni znan. Govori se mej ljudstvom, da si je preveč k srcu vzel zaničevanje od strani prvega kočijaža, dovolj žalostno!

Vandrovček

Domace in razne vesti.

Pravosodni minister baron Pražak je zadnji sredo prišel v Trst. Na kolodvoru so ga sprejeli: deželni namestnik, načelnik višjega, in načelnik deželnega sodišča, policijski vodja in drugi veliki dostojanstveniki. Minister je šel na svet zdravnikov za več časa v Dalmacijo, da si okrepí slabo zdravje.

Baron Pino Govori se, da je baron Pino uže imenovan namestnikom Gornjeavstrijskim. Naše menenje je tudi, da Pino ne bode dolgo držal križem rok. Ali za sedaj je le to gotovo, da se je ustanovil z družino v Velikovi na Korškem.

Baron Czedik, načelnik glavnega vodstva avstrijskih državnih železnic, prišel je v Trst ter v sredo odpotoval v Hrpele, da ogleda dela na železnici Trst-Hrpele. Določiti ima tudi tir ob morju. Železnica mora biti do jeseni 1887 izvršena.

Imenovanja. Gosp. Josip Rencel, oficijal pri višjem deželnem sodišču, bil je imenovan pristavom pri vodstvu pomočnih uradov tega sodišča. — Kontrolor kaznilnice v Kopru, Adolf Kalcher, bil je imenovan oskrbnikom te kaznilnice.

Davkovski pristav Karol Borghes je bil imenovan kontrolorjem in računski nižji častnik Ivan Slokar davkovskim pristavom.

Nov odvetnik. V Trstu imamo uže advokatov polovico preveč, pa ta dni je došel še jeden po imenu dr. Marko Constantini.

Magistrat naznanja, da je čas za vloženje protestov proti zadnji volitvi v V. okraju do 29. aprila. Dotični protesti se imajo vložiti na protokolu v magistratu.

V mestnej seji dne 21. t. m. določila se je za preiskavo volitve g. Danela tista komisija, ki je bila pri splošnih volitvah izvoljena. Nu, volitev bo potrjena, pritožba na to, ker vsakdo ve, da se ne bi nje jemalo ozira, pa naj bi bile še tako pravične in utrivne. — V tej seji se je izročila v pretes in poročilo trgovskemu obnemu in poljedelskemu osekcu tudi prošnja Lonjerov, naj se razdeli nekatera občinska zemljišča, ležeča v Lonjeri in pri Sv. Mariji Majdaleni spodnje. Komisija za pogostovanje Krasa je to prošnjo iz raznih razlogov podprla.

Razpisana je služba oficijala pri tukajšnji deželni sodnji. Plača je X. reda uradnikov. Prošnje do 6. maja na predsedništvo deželne sodnje.

Sokoli in drugi redoljubi v ponedeljek najd v Prvačino. Ta izlet ima biti kaj posebnega, kajti take lepe lege, take romantike ni kmalo daleč, kakor v Prvačini in sploh v tistem kotu vipavske doline, posebno pa zdaj, ko je tam vse v najlepšem cvetu. — Kdor hoče tedaj imeti lep spomin na letošnje velikonočne praznike — naj se vdeleži izleta v Prvačino.

Našim zidarjem. Pri namestništvu (stavbarški oddelek) bode 10. maja dražba nove ceste, ki se bode delala v takozvanem ovinku poleg Podsela na glavni cesti iz Gorice na Koroško. Ključna cena f. 56 600, vadji fr. 2.833. Pismena ponudbe se imajo oddati na protokolu c. k. namestništva najdalje do 9. maja.

Tržaške novosti:

Obiskovanje božjih grobov pri krasnem vremenu je jako obilo, tudi k drugim cerkvenim obredom ljudstvo močno prihaja, posebno pa k sv. Justu. V četrtek

je mil. škof blagoslovil sv. olje in sveto krizmo, potem pa je umival noge 12 starikom, kateri vsak je bil tudi obdarovan z lepo mošnjico, v katerih so bili srebrniki. Starčki, katere je letos doletela ta čast so: Kočvar Ivan (84 let), Banič Ant. (83 let), Barič Andrej (79), Višnovc Matej (75), Hvala Jernej (73), Troban Franc (73), Vač Miha (70), Trogar Ivan (75), Palota Lazar (75), Esposito Miha (74), Pitteri J. (81), Petronio Jerolim (82).

Včeraj je bilo po Trstu pravo seleenje; iz cerkve v cerkev so lju tje kar vrel. Prenapolnjena je bila staroverska cerkev včeraj zvečer; pelo se je krasno, in kar je posebno zanimivo i mnogi naši okoličani so tam svojo pobožnost opravljali ter prav tako sv. razpelo čestili na kolenih, kakor v svoji cerkvi.

Mestna delegacija je dovolila za pravopokopališča na Opčinah f. 280.

Odbor društva »Banca popolare« kliče svoje delničarje na občni zbor dne 2. maja. — Slo bode zato, kdo povrne škodo, ki je gotovo viša od 70.000 gld., ali bode to škodo trpeli odborniki, ali pa delničarji. Delničarji zahtevajo, da škodo plačajo malomarni odborniki. Ali ti odborniki so sami rudeči in se bode uže znali vzlicati. Občni zbor bode na vsak način znamenit.

Tržaško podporno in brašno društvo ima učitelja za citre in se uje in družabnice uče citrati; zadnji nedelje je imeo društvo preskušnjo, katero je, kakor »Triester-Tagblatt« poroča, g. podpredsednik Grebenc z lepim govorom odprl. Vsi učenci in učenke so nekda pokazali veliko spretnost v citranju. Kakor čitamo si je društvo zdaj postavilo zadačo, da pobrati razne narodnosti. Res lepa zadača in je »Slovenski Narod« pravo zadel, ko je večkrat poročal o tem društvu in njga vseh.

Pri Lloyd — to je mej akcijonarji Lloyd — je nekoliko prepira; mnogi delničarji nočejo več barona Marka Morpurga v upravnem odboru, ampak kandidirajo poprejšnjega ravnatelja Lloydovega arsenala, g. Petka. V kratkem se bode vršila volitev in bode torej hud boj, ali potreben.

Sleparije. Uže zopet se sluti neka nova sleparija v nekem javnem zavodu. Lepo je to, da rudeči listi, posebno ognjusni Piccolo po nekakem izgovarjajo sleparje. To je pač le v Trstu mogoče.

Nesreče. Štetno deklice Ivanka Ferluga iz Kolonje je padlo v ogenj in se nevarno opeklo. V Struthoffovi ladjetesanici sta ponesrečila 2 delalca.

Policijsko. Dolgoprsti so se veliki teden vstanovili tudi v cerkvah. Neke ubogej ženi, ki prodaja kokoši, so v cerkvi sv. Antona, mej tem ko je prav pobožno molila, ukradli iz žepa ruto, v kateri je bilo zavitih 16 gld., tudi v drugih cerkvah so dolgoprsti obračali tuje žape, pa enega so vjele, drugi se je zgubil v drevo. — Zaprl so te dni 4 mlade postopače in več policijsko zaznamovanih, da ne bode te praznike kradli; pri vsem tem pa so se tudi nocoj izvršile nekatere manjše tatvine.

Italijanska hrabrost. V Benetkah so napravili posebno bolnico za bolne po koleri; pa mesto ne more dobiti nobenega zdravnika, kateri bi prevzel vodstvo omenjene bolnice. Italijanski zdravnik si mislijo: se megilo salvare la pancia per i ficchi. — V Trstu je tako z odvetniki. Nekdo je razžalil v nekem listu pred več meseci jednega Iredentarja, pa ni mogel dobiti advokata, da bi ga zagovarjal. Tudi ta je lepa!

Na Vrhniki so našli pri iskanju in kopanju starin vse polne rimskega denara, mej drugim tudi mnogo tako malega srebrnega denara, ki ni več od leče in tudi spominski denar rimskih družin Reni in Volteina. Po teoriji Labonov je tudi Vrhnika zdaj v področju Iredente.

Učiteljsko društvo za Sežanski šolski okraj bode zborovalo dne 6. maja t. l. ob 9. uri dopoldne Nabežini. Dnevni red: 1. Verif. zapisnika slednjega zborovanja. 2. Poročilo tajnikovo. 3. O petji v nar. šoli. 4. Poročilo blaginjkovo, pevovalje in knjižničarja. 5. Sarkastično-ironična razprava. 6. Volitev 3 preglednikov računov. 7. Volitev odbora. 8. Razni naveti. K udeležbi uljudno vabi Odbor.

Slavnostno veselico priredi slov. čitalnica v Prvačini o priliki izleta »Tržaškega Sokola« v Prvačino dne 26. aprila 1886. — Spored: I. Sprejem Sokolov koj popoldne na prvaški meji. — II. Naprej, svira godba. — Slavnostni govor. — Vencek, poje m-šani zbor. — Zrinski, svira godba. — Naša zvezda, Vilhar moški zbor. — Slavospev Sokolom, deklamacija. — V boji, svira godba. — V naravi, poje moški zbor. — Adrijansko morje, svira godba. — Le pevaj ptica, mešani zbor. — Začetek ob 5 i pol uri zvečer. Vstopnina k veselici 20 nov. Sedaj 10 nov. Po veselici skupna večerja (banket) v čitalnični dvorani; plača se f. gld. K obilni udeležbi vabi uljudno Odbor.

Goriške novosti. Postavni obstoju poružnice sv. Cirila in Metoda v Gorici je ministerstvo notranjih zadev potrdilo. Goriška čitalnica napravi to pol-tje

več veselice; prva taka veselica bode v soboto 1. maja. Poseben vlak v Gorico na konjske dirke odide iz Trsta na velikonočni ponedeljek ob 1 uri in 35 minut, vožnja v III. razredu do Gorice in nazaj bode stala le fr. 1.20.

Strašna povodenj je po noči od 18. na 19. t. m. pokončala lepo mesto Montreal v Kanadi v severnej Ameriki. Mnogo ljudi je utonilo, škoda se ceni na šest milijonov dolarjev.

Pomota nečega lekarja. V Edinburgu je bil nedavno pred sodbo poklican nek lekarški pomočnik, ker se je pri vagi zmotil in prehudega zavrnila dal neke ubogej šivilji, da jej je bilo vsled tega hujše. Mladi, lepi človek je ves skesan odgovoril: Bil sem ves zmešan, ker malo trenotij poprej sem bral v časniku, naj se pri sodišču oglasim, ker mi je v Konektikutu umrl stric zapustil 16.000 lir šterlinov. Sodišče se je na ta izgovor oziralo in mladega moža oprostilo. Ta pa je obiskal šiviljo, katerej je dal prehudega zdravila — in zdaj je ona njegova žena.

Prebivalstvo na zemlji. Vseh ljudi na svetu je okoli 1288 milijonov, namreč 750 milijonov ki spadajo k kavkazskemu plemenu, 169 milijonov k mongolskemu, 190 k etjokškemu, 1 milijon indoamerikanskemu in 176 milijonov k malajskemu plemenu. Vseh ver na zemlji je preko 100. Vsako leto jih umre 383.333.333. t. j. 91.554 na dan ali 3.780 na uro, ali 60 na minuto, jeden človek vsako sekundo. Rodi se jih vedno več nego umre. Poprečna trajnost našega življenja po vsej zemlji je 33 let. Četrtnina vseh ljudi umre pred sedmimi leti in polovica pred sedemnajstim letom. Izmej 10.000 oseb jeden sam doseže starost od 100 let; jeden izmej 500 80 let in jeden izmej 100 70 let.

Poročenci žive delj časa nego samci in kdor je višje postave živi dalj časa nego nizkostasni človek. Izmej 100 oseb se jih 65 poroči; največ se jih izbere zakonski jarem v mesecu juniju in decembru. Otroci ki se spomladi rode so poprečno močnejši od onih v drugih letnih časih rojenih. Največ se jih rodi in umre po noči. Samo 1, vseh ljudi je sposobna za vojake. Dosti vpljiva na dolgot življenja imajo tudi obrti; izmed vsakih 100 klerikov doseže jih 42 sedemdeseto leto; poljedelcev 40; trgovcev in delalcev 33; vojakov 32; uradnikov 32; zemljemercev in odvetnikov 23; profesorjev 27; zdravnikov 24; iz tega se vidi, da uprav zdravniki, ki iščejo drugim življenje podaljšati, najmanj žive. — Na svetu je 335 milijonov kristijanov, 5 milijonov Židov, 60 milijonov ljudi spadajočih k tej ali onej azijski veri, 160 Turkov in 200 milijonov poganov. Izmed kristijanov je 170 milijonov katoličanov, 78 milijonov grškega izpovedanja, in 80 milijonov protestantov. Kdor ne veruje, naj jih sam sešteje.

Dobar odgovor. Neki mladenič, ki se je prav rad zadeval v verske stvari ter se iz njih norca delal, pravil je nekda v neke družini, da se duše po smrti res selijo iz človeškega telesa v živali ter pristavil, da še on dobro pomeni, da je bil on sam zlato tele. — To pač i odgovori mu mlada gospa — to vam rada verujem, kajti vidim, da ste tudi sedaj tele, ali ne zlato!

Nekdo je prišel v neko mesto ter vprašal človeka, ki je na ulici stal, v kateri gostilni bi našel dobro kosilo za malo denarja.

— Tam le v onej se je prav ceno; — odgovori mu ogovorjeni človek — za 20 kr. doboste dobro kosilo.

— Kde pa dobim 20 krajcarjev? — prasha dalje tujec.

Književnost.

Dve knjižici »Molitvenik za dečke« in »Molitvenik za deklice«, izšle ste te dni pri Ivanu Bonaču v Ljubljani. Sicer nam Slovencem ne manjka molitvenikov, toda novi časi prinašajo nove zahteve, nova pravila. Na vse to se je oziralo pri teh dveh knjižicah. Znano ime pisateljevo jamči, da je v molitvenikih jezik lep in pravilen, in da so molitve res dobre za otročjo starost. Papir je vilo lep, in tisk razločen. Opozorujemo posebno na »Molitvenik za deklice«. Pri Nemcih rabi lahko taisti molitvenik za moške in ženske, da nista nič motena po konjugaciji in deklinaciji. Pri nas je drugače. Svojsvo jezika našega zahteva posebnih molitvenikov za ženske, zlasti za male deklice. In prav s tem molitvenikom je ustrezno posebnosti jezika slovenskega. Dobi se pri knjižgovezu, gosp. Ivanu Bonaču v Ljubljani. Obema knjižicama je ena in ista cena. Cena je pa ta-le: »Molitvenik« vezan ves v platno 30 kr., na pol platno 24 kr., v usnje z marmorovano obrezo 36 kr., v usnje s zlato obrezo 55 kr., v usnje s zlato obrezo in pozlačen 65 kr. Na vsakih 12 bukev dade se ena za nameček.

Naj nihdo ne porabi pri zapeki združeni z krvognanjem omotico, glavobolom itd. koj rabi lekarničarja R. Brandt-a švicarske kroglice in gotovo bode vsakdo zadovoljen z poskušnjo. Sviri se občinstvo pred cenejšimi in enako zaviti mi.

Poziv. V četrtek 29. aprila bode imel odbor učiteljskega društva sejo v Dekani. Opozorjamo ob enem vse uč. ude, ki še niso plačali svoje društvenine, naj to prej ko mogoče store.

Črnikal, 21. aprila 1886.

K. Mahnič, učitelj, denarničar.

Tržno poročilo

Kava — malo kupčije, pri vsem tem cene trdne, pa nespremenjene. Prodalo se je te dni 800 vreč Rio po f. 40 do f. 58. — 1500 vreč Santos po f. 45 do f. 58. — 300 Java Mal. po f. 59. — Ceylon plant stane f. 88. do f. 121.

Sladkor — cene nepremenjene, ali jako trdne in odlično tendenco, da više postanejo. — Sladkor v vrečah po 21 do f. 23-50.

Sadje — fine pomeranče iskane, sploh dosti prašanja po raznem sadju. Pomeranče, limoni po f. 2-50 do f. 7-50, malji po f. 79 do f. 82, fige v venci f. 12, rožiči f. 8, opaša f. 27 do f. 28, cvebe Eleme f. 28 do f. 36, Sultanina f. 31 do f. 40.

Olje — slaba kupčija, cene padajo. Jedilno f. 36 do f. 42 — namizno f. 50 do f. 70.

Petrolje — slaba kupčija, danes stane petrolje; f. 9,50 do f. 9,60.

Domaci pridelki. — Fižol rudeči f. 10 do f. 10,50, bohinec f. 11, koks f. 12,50. Maslo dobre vrste iskano in stane f. 87 do f. 100.

Žito — nobene kupčije in je tendenca za nižje cene, ker dohajajo poročila z Ogerskega, da tam letina dobro kaže.

Les — cene trdne, tendenca dobra.

Seno — dobre vrste f. 1,60 do f. 2,20.

Borsno poročilo.

Mi in Staroverci pa tudi judje imajo te dni praznike; zato je borza te dni zapuščena, in včeraj je tudi ni bilo kakor je to uže stara navada, da tržaška borza miruje veliki petek. Kurzi drž. papirjev so ostali nepremenjeni.

Dunajska Borza

dne 23. aprila

Enotni drž. dolg v bankovcih	84 gld 75 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	84 • 85 •
Zlata renta	114 • 10 •
5% avst. renta	100 • 70 •
Delnice narodne banke	875 • — •
Kreditne delnice	287 • — •
London 10 lir sterlin	126 • 30 •
Napoleon	— • — •
C. kr. cekini	10 • 03 50 •
Kr. državnih mark	5 • 94 •

Mnogim dopisnikom v Komnu.

Razum teh daljših pism in razprav smo v tem mesecu prejeli še mnogo drugih manj važnih, ali v obče strastno pisanih pism ne le iz Komna, temuč tudi iz bližnjih vasi. Kdor je čital dopise in poslana iz Komna v našem listu in čita zdaj vso notranjo zgodovino omenjenih preprirov, do kakega sklepa mora pač priti? Prvi je dregol, da mi niti nismo mogli zapaziti; drugi je uže pisal v strasti razžaljenega, tretji je okolo sebe mahal, nazadnje pa so vsi prišli za cepce in po nas mlatali — manj ali več slepa strast.

Strasti pa bi se morale brzdati, ker baš to je znak inteligencije.

Na Slovenskem pa je mnogo prijaznih trgov, v katerih le zaradi nesnosnih preprirov ni mogoče mirno živeti, posebno pa v takih krajih ne, kder ni par resnih mož, ki znajo poravnjavati prepire »de lana caprina«. V nekem večem kraju na Krasu je prav letno življenje: pa zakaj? Ker so tamošnji prvaki modri možje. — Manj sumnjačanja, več strpljivosti, pa se tudi v Komnu da mirneje živeti. — Nekaj časa tam poprej je bilo prav letno v Komnu, zakaj ne bi bilo zopet?

(K. nec prib.)

Išče se 1700 gld.

na prvo hipoteko na lepo posestvo pri Sv. Ivanu, ne daleč od mesta. Več pri našem upravnistvo.

V našej tiskarni Via Torrente št. 12 se dobi knjiga, v kateri je navod, kako sparglje saditi, po 25 soldov.

Poglavitni nauki in molitev

ki jih mora znati vsak hoče prejeti sv. birmo, sv. pokoro, sv. obhajilo, in sv. zakon, zove se mala knjižica, katera je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 nove.

Delavski prijatelj. Nauki, ki so delavcem v sedanjih dobi posebno potrebni. To je spis slovo najnovejše knjižice, koje je pisal znani slovenski pisatelj France Podgornik. Delalsko prašanje je sedaj na dnevnem redu ter daje mnogim državnikom jako teško opravilo. Dobro delo je, da se delavec o sedanjih razmerah in svojem stanu poduči, kar je hotel i g. pisatelj te brošurice storiti. Na podlagi znanega reka: Pomagaj si sam in Bog ti pomore obravnuje v I. poglavju prašanje »Kako se doslej delavec učil in sodil?« in v II. »Po čem je delavec hrepenil v sedanjem času?« Knjižico je tiskal in založil J. Krajec v Novemestu, obsega 52 str. in stane 20 kr. Mi jo najtopleje priporočamo slovenskim delalskim društvom in vsacemu delavcu, katerim jo je g. pisatelj posvetil.

MOKA

za velikonočne pogače najboljša vrsta in po jako nizkih cenah, potem vsakovrstne testene izdelke, posebno velikonočne pince, drožje tudi po najnižji ceni, prav tako se prevzame za izpečenje vsakovrstne testenine, — vse to v domačem pekarni podpisane.

Frane Jeršek,

3-3 pekarna Corsia Stadion št. 24.

Spomladansko lečenje

Čaj iz tisoč cvetlic

Čistilni in krv popravljajoči. E. lino sredstvo proti netočnosti, rezavi, zabasanosti, nedelalnosti čevlesa. Izvorno proti škrofolam in vse boleznim vsled pokvarjene krvi.

Dobiva se v paketih po 50 soldov edino v odlikovanej lekarni Praxmarer

(Ai due Mori)

Veliki trg.

Mestna palača.

V isti lekarni se napravljajo vsaki dan pelinovec za spomladanski lek na podlagi sasaparilje I. vrste z in brez potrošljive judure po 30 soldov vsaki 10-4

Za velikonočne praznike.

Podpisani javi s tem slavnemu občinstvu, da je, kakor vsako leto, tudi letos pr. viden z dobrimi uže slovečimi domačimi pincami in s preznici na gorški način. Oboje kaj posebnega in po ceni.

Josip Šeleš

št. 15. Via Aquedotto št. 15.

Slavnomu občinstvu svarilo!

Nekoliko tisoč kosov pravilga brnskega volnega blaga.

Oblek za gospode

za pomlad in proletje erne, rujave, sive, čokoladne, modre barve, melirane in sploh v najmodernejših barvah in denisah po naslednjih uže nezasišano nizkih cenah.

Vsaka obleka prve vrste for 3.75 in visoko 4.75 iz najfinije volne 6.75

za popolno vrhovno suknjo stane blago prve vrste for 3.- vitoko prve vrste for 4.25

Blago je najmanj še enkrat toliko vredno. Blago je rabljivo tudi za dežne plašče za može in za dame, za krila in spalne halje.

Razum tega je ostalo od neke konkurzne mase še več tisoč komadov prvega blaga iz brnske česane preje (Kamgarn)

Čiste volne

v najnovejših uzorih v svetlih in temnih barvah. Te obleke, ki so poprej stale pri fabrikantih f. 15.- dam zdaj za samo f. 8.75 za celo obleko.

Blaga je zadostna za suknjo, telovnik in hlače tudi za najdoljšega in močnejšega moža.

Naj torej vsak naroči brez skrbi, saj le kupcu je to v prid, ker fabrikant ima pri takih cenah neizmerno zgubo. — Razem tega se zavežem vsakemu denar povrniti, ako blago ne odgovarja temu, kar more po tem naznanilu pričakovati. — Tudi je na prodaj več tisoč pletov za potovanje po for. 3.50 prve in fr. 5.50 visoko prve vrste komad rujavih, rujavomeliranih in vseh modnih barvah. Ti potovalni pleti so maj brati še enkrat toliko vredni, česar se more vsakdo prepričati. Pledi so neizmerno veliki, debeli, široki, torej nepokonjiljivi.

Odpošilja se le proti pošiljatelju denara naprej ali pa proti poštnemu povzetju in je treba naročiti pri sodnijsko vknjiženej firmi

Svarilo. Tudi javimo, da nemamo nobenih podružnic in da se naš prodajalnice le v Döblingu nahaja, od koder se na vse kraje razpošilja enako zvoneča naznanila je ponarejanje. ADRESSA:

Export-Waarenhaus zur „Austria“, Wien, Ober-Döbling, Mariengasse 31, v vlastitij hiši

Trgovina A. Majer-jevega

Exportnega piva v steklenicah v LJUBLJANI (pivovarna na paro) priporoča

Cesarsko, in Bock-pivo v skrinjicah po 25 in 50 stekl.

G. B. ROVIS

v Trstu, Corso 47

kder se govori tudi slovenski.

Antelmintična zmes, gotovi uspešno sredstvo za prežgati trakulje, kojega so z dobrim uspehom rabili mnogi zdravniki.

Proti hemoroidalne čistice pile, koje se lahko uživajo večkrat na dan, v juhi, v vinu ali v drugih jedilih brez obzira na užiti red. Odstranjuje iz života slabe sokove, ter ga lahko čistijo ne da bi narejale kakoga obtežanja. Zdravniki jih zavkazujejo v slučajih zapeke, jeter-nih vrančnih in hemoroidnih boleznih.

Kitajsko vino à la Marselle. Uže mnogo let ga priporočajo najprvi zdravniki kot izvrstno sredstvo proti težki prebavi, pomanjkanju apetita, želodečnih bolih, klorozii in oslabelosti po hudih boleznih.

Pastile iz tamiranda in klorove kisline. Izvorno sredstvo v vseh boleznih v ustih in grlu: zadavico in hudemu ustnem kataru.

7-10

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnejše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljavo pa edino v lekarni Cristofolletti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti in G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev. Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavoli želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

ANT. PLESCOVICH
vbirolec in popravljavec orgelj, glasovitov in armonijev.
Popravljavec mehanike vsakovrstnih muzikalnih instrumentov.
TRST.
Via Nuova št. 20 II, nadstropje.

Što. 761 št. s.

Razpis

službe učiteljice III. plačilne vrste na dvorazrednici v Lokvah.

Služba se odda koj; prošnje naj se vložijo pri podpisnem:

C. kr. okrajni šolski svet v Sežani 3=3 dne 8. aprila 1886.

ROOB COCCOLA

posebnosti

c. k. priv. in odlikovane tovarne

ROMANA VLAHOVA

V SIBENIKU.

Podružnica v Trstu: Via S. Lazzaro I-B

Prijeten, krepčalen liker, odlikovan se zlatimi kolajnam in diplomami na razstavah v Skradinu, Napolju, Trstu, Sv. Vidu, Lincu, na Dunaju, v Kalkuti itd. Ta iz jagod Juniperus communis in diš. čih željico napravljen liker je prijetnega okusa.

Jako pospešuje prebavljenje in se rabi z dobrim uspehom za krepčanje oslabilih moči, ker je dokazan njega zdravilni upliv na živce, možgane in na hrbtance.

Prodajo na debelo preskrbujejo moje hiše v Sibeniku in v Trstu.

Prodaja na drobno v vseh kavarnah, prodajalnicah likerjev in sladčarijah. Nepokvarjeni pravi liker se pozna po steklenici, v kateri je vtisnena firma, potem po zamahi z grbom in po malem ovitku z autografovano firmo Romano Vlahov.

39-48-19

Sejm v Tominu

za živino, poljske pridelke, gospodarsko in kmetijsko orodje, šlacunsko blago i. t. d. bode letos, ker pada sv. Jurij 24. aprila ravno na veliki petek.

prvo sredo po veliki noči 28. aprila.

Županstvo v Tominu 5. aprila 1886

5-4

Devetak.

Najboljši

papir za cigaretke

16-36

je pristni

LE HOUBLON

franc. fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu

Sevari se pred ponarejanjem.

Ta papir go. ko. prepor. čajo gospodje dr. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lippmann, profesorji kemije na dunajski vseučilišču, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdra. ju škodljive tvarine.

500 FEUILLES
FORMAT FRANCAIS
Cawley & Henry
FABRIQUE DE PAPIER
FAC-SIMILE de l'Etiquette
17 Rue Béranger à PARIS

I. C. Juvančič

posesnik vinogradov na Bizelj-kem, velika zaloga vina v Šiški pri Ljubljani. Priporoču svoja izvrstna, Bizelska in Dolenska vina, po 16-24 gld. Uzo. samo od 56 L. in več. 10-3

Uže več 87 let obstoječa

C. kr. drž.

privilegov.

tvornica za žebrake in koce

poprej

Lichtenauerja udove in sinov

razpošilja po svojih dunajski zalogi

konskih žebrak

190 ctm. dolgih, 130 ctm.

širokih, nepokončljive kakovosti,

temne barve, sn. živčastimi krajci po

gld. 1.60 se zaviljanjem vred.

Dalje prodajamo, dokler se zaloge

belo barvane konjske žebrake

2 metra dolge in 1 i pol metra široke z

šterogubnimi plavo rdečimi ali temno r-

dečimi krajci nepoko-šljivo baže po

gld. 2.50 z zaviljkom vred

Kdor jih vzame 10, dobi jeden komad po

vrh ali se mu pa cena za 10 po sto zniža.

Samo radi velikanskega izdelovanja in

prodaje smo v stanu konjske žebrake tako

nenavadne velikosti in tako izborna kakovost, tako nenavadno ceno prodajati.

Stotine hvalnih pisem stoji vsakemu na

ogled. Razpošiljajo se z povzetjem.

Blago, ki ni po godu se brez ugovora

nazaj sprejema. — Naj se dobro pazi na

naslov; 6-8

Pferde-Deken-Fabrik Haupt-Niederlage

WIEN, Rothenthurmstrasse 14.

Naznanilo.

V zalogi podpisane bukvarne dobiva se knjiga:

Marija moja kraljica ali

ŠMARNICE.

Spisal Anton Žgur, župnik v Loškem Potoku. — Z dovoljenjem Ljubljanskega knezoškofijstva, 346 str.

Obsega: Marija, moja luč; moja zvezda; moje solnce; moja pesen; moje buke; moj vrt; moja jed; moj škit; moj biser; moja beseda; moje drevo; moje veselje; moje zrkalo; moja sestra; moj studenec; moja nevesta; moja podoba; moja cvetlica; moj prstan; moje orožje; moje sidro; moje pribežališče; moje prebivališče; moja trdnjava; moj turen; moje zdravilo; moja pot; moja čudodelnica; moja srednica; moja mati; moja krona; moja kraljica. — Pričejana je sv. maša, molitve, katere naj se z mašnikom vred opravljajo po vsakej tih sv. maši, lavretanske litanije, molitve k presvetemu rodnemu Telesu, k sv. Doviči Materi Marji, k svetemu Jožefu, za vse potrebe, litanije vseh svetnikov, molitve po litanijah, molitev h križanemu Jezusu, tri božje čednosti in sv. križev pot.

Cena letošnjim »Šmarnicam« je ta-le: Vezane v pol usnji gl. — 90 " vse v usnji " 1.- " " z zlato obrezo " 1.20

Po pošti 10 kr. več. Kdor jih 12 skupno naroči, dobi ene za nameček.

Tvarina je dobro obravnavana, in prav koristna. Ker ima mične izgled in do-godbej bode se knjiga gotovo vsakemu priljubila.

Katoliška Bukvarna

3-3 v Ljubljani stolni trg št. 6.

ŽELODČNE BOLEZNI

je mogoče BRZO in POSVEMO ozdraviti

po

JERUZALEMSKEM BALZAMU

edini in nedosegljivi želodčni pijači.

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko. posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se občinstvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega, nego škodljiva zmes.

Edini Jeruzalemski balzam si je zagotovil valed svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce hitro krepčalne moči pravico prednosti nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdravili, kar dokazuje tudi se vsakim dnevom več prasanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineške robarbare, katere korenika je poznana zaradi njene ugodnega upliva na prebavljenje ni čudenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnaju, riganju, bacanju, proti hemoroidnem trpljanju, zlateneli in vsake bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 25-18

GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni G. B. Rovis, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Pallica.

Zrebanje soboto 24. tega meseca.

Kincsen

SREČKE à 1 gld.

11 SREČK samo 10 gl.

Glavni dobitek v gotovini

gld. 50.000 gld.

10.000 gld., 5000 gld. odteg. 20° || 4782 den. dobitkov.

Kincsem-srečke dobivajo se

vlotrijskem bureau ogerskega Jocke-kluba: Budimpešta, Waltznergasse 6. — 14